

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 17 April 1820.

Fortsättning af Fastlags-spelet

Ridder Göranj

eller

Trasenberg's Ändalykt.

Till Redacturen af Nya Extra Posten.

Som det mig blifvit sagt, att flere upplyste vänner af Vitterheten, och besynnerligen bland dem Hrr X. Y. Z., hvilka jag anser för de yppersta kännare, med bifall åsett det af mitt Fastlags-Spel meddelade prof, och deraf önskat fortsättning, tar jag mig nu friheten att insända de båda första Scenerna samt Epilogen, under önskan att dessa också med vederbörandes välvilja måtte emottagas i lika grad med hvad den sista Scenen redan vönt. Framhårdar etc.

(Skådeplatsen föreställer en väl omhågnad Blomstergård, midt i hvilken Öfver-våktaren synes. I fonden till höger synes det tätt beskuggade Lindeberget och gent emot den fordom trefliga, nu af åskan till ruiner spillrade Frihetshyddan, der Dvergen Ataulf regnerar.

Den gamla Anmärkären flyger, i skepnad af en Stare, omkring i Öfver-Våktarens Kryddgård.)

Chor af Beundrare.

Ach! se der kommer Staren, Staren vår vän.

Nu syns han igen!

Nu syns han igen!

Rundt kring Öfver-Våktarns borg,

På de nätta, dunkla vingar,

Yr och munter han sig svingar,

Dämpar all vår sorg! — —

För en ståtlig Kosius' *) skull,

Far han, som, i leken, Orren;

Pläckar lilla kräfvan full

Med små korn af riddarspårren.

Må vi aldrig dig förlora! — —

Se han pickar, qvick och glad,

På den ädla Passiflora — —

Nu på röda Rosen-blad.

(Som Staren sätter sig på rosenbladen slår Öfver-Våktarn till, med det svärd han bär i högra handen. Det skraller, som ett åskeslag, och Staren faller död ned på marken.)

Beundrarne, slå sig för sina bröst och fortsara, under tårar, att sjunga:

O tårar, o qual öfver suckande länder,
Hyad harm öfver våra bedröfliga dar;
Vår Stare har fallit för mordiska händer,
Till jorden sönk blodig den näbb, som
han bar.

*) En bekant Ört. Se Liljebuds Flora.

Dårar, Laster, fröjden Er;
Och du stolta Blommeskara,
Frälst ur vända, frälst ur fara,
Gläds, nu Staren är ej mer!

Gråt Läsare de glada dagar
Dem censorskniiven nu afskar.
Vid Starens död, Publiken klagar,
Hvars älskling och hvars hopp han var.

(Alla beundrarne gråta himmels-
högt.)

(Polisbetjenter utkomma från
Öfver-Väktar-Gården, bärande
några fjedrar af Anmärkar-Sta-
ren på en bår. De äro omgifna
i mängd af sina beundrare, hvil-
ka fröjdas och dansa.)

Choragen för Polis-Beundrarne, sjunger:
Korss hvad mitt hjerta sig fagnar och ler!
Om allt hvad jag prackar,
Ej mera man snackar:
Anmärkar-Staren nu är icke mer.

Allt tokugt han visste, som händer och sker-
Från Norrland till Skåne,
Från jord upp till Måne —
Meh hejsa, hopsasa! han är icke mer.

Om än så befängt jag hvar dag mig beter-
Man derom ej skall lumra.
I stolt kan jag slumra,
Ty Anmärkar-Staren han är icke mer.

Hans Bärare! glädjen ock skiner för Er.
Ty lustigt, Kamrater,
J grundstöd för Stater!

Nu Anmärkar-Staren han pratar ej mer.

(Polis-Beundrarne glädje och
Anmärkar-Beundrarne jemmer
bildade tillsammans ett skräande
scharivari, som väcker Gnomen
från sin meditations-sömn, hva-
dan han rusar vred ur Linde-
berget. Den Scen, som då upp-
kommer mellan honom och de
båda Beundrare-Chorerne, är full
af djup effect och stora känslor.
Den skall meddelas en annan
gång.)

Epilog

eller

Trasenberg i Blåkulla.

(Man ser på Marken, omgifvet af en Wall,
ett granbevuxet berg, hvars spets är in-
hängnad af ett grönmåladt, högt plank.
Der utanför ser man en mängd qvastar,
ungsrakor, kåppar, böcker, tidningsband-
tar och flera till Blåkulla-färder tjenli-
ge hästar stå bundna. Vid den med gal-
ler förvarade ingången, ligger en stor
Groda som portvakt. Från den inhäng-
nade platsen uppstiger en tjock, stinkan-
de rök och allehanda läten skalla mot
höjden. Trasenberg anländer.)

Trasenberg, ännu på Kråkan-

Nå så är jag ändtlig här!
Gladt är här på orten. —
Hvilka Fålar stånda der
Buadna utmed porten?

Stockholms-Posten, torr och grå,
Stänkar der vid alen. —
Saknas bland de platta då
Allmänna Journalen?

Nej! — Han fört sin Husbond hit,
Som Ungsqvast och Raka. —
Du min Kråka skynda dit! —
Kaka söker maka.

(Han stiger af, binder sin An-
märkare bredvid Allmänna Jour-
nalen och nalkas porten.)

Den bevakaude *Grodan*, reser upp hufvudet-

Förr jag hette Cerberus,
Stolt på benen fyra.
Nu jag kryper som en myra,
Journalistisk criticus.

Blåkulla skall jag nu vakta;
Edert pass mig vise Ni!
Lären eder se'n att akta
Mig och vår Akademi.

Trasenberg.

Jag mig okänd ej vill göra,
Prunkar ej med lånad lärg. —

Kanske lefver i ert öra
Vitterhetens Trasenberg?

Grodan.

Förr en Groda sprack i stycke
För att bli som Oxen bäl. —
Pöser jag mig än så mycke
Hinner jag dock ej ditt mål.

(öppnar porten.)

Trasenberg inkommen.

Här är dans och här är sång,
Dugtig eld på härden. —
Hvem vill föra an min gång:
Fram till Herrgårdsvården?

Rimfors.

Väl betalad för att lyss,
Jag dig märkte genast. —
Der, hvar stymparn går till byss,
Bör *Du* saknas senast.

Markall.

Vän! här är oss godt att vara,
Här oss hyddor bygge vi! —
Här för Venus tas en Mara,
Har jag galler som Genie.

Idegran major.

Vi böra vexla bifallsrop.
Jag bråkat ock med Statistiken,
Och laskat en Roman ihop
Och fuskat smått i Dramatiken.

Ehrenffant.

Hvem kan likna dig som jag,
Plattare än mängen annan,
Der jag rimmar bort nån dag,
Suckande från Bränvins-Pannan?

von *Bagare.*

Att Fan här rör är icke sant.
Fru Danhet kröner här förtjenster:
Till henne vägen bär åt vänster,
För Eder känsla välbekant.

Kurre liten, trånger sig fram.

Respekt godt folk, för min person,
Och hvem jag är, man rätt besinne!
Tourmattarn på Opinion,
Medalj-prydd för ett Areminne.

Idegran minor.

Också jag har tvenne gånger
Lunkat hit på matta ben.
Mina ynkeliga sånger
Rörde då båd' stock och sten.

David Smälänning.

Recensenter här ej tvåla
Våra tomma anletsdrag.
Här kan rätt vårt rykte stråla,
Du är qvick — sublim är jag.

Markall.

Med dessa smakens Torrveds-bloss
En annan gång kan du få glamma;
Men nu Vårdinnan väntar oss.
Kom jag dig förer till min mamma!

Dumheten.

Här på ett granberg jag mitt hof
Har bygt, och ser med lust och gamman.
Hur kring all världen J mitt lof
Så flinkt utbredden allesamman.
Derför jag bjuder Er att smaka,
Hvad odlas i Akademien *):
Uppllysning, bakad till en kaka;
Filtrerad goda smakens vin;
Moral förvarad i kantiner;
Ett Sorgespel i snömos-skyn;
Chrocan utaf Alexandriner
Och infällen som sockergryn. —
Jag nti glömska ej begräfver
Den om min ära varit män.
Du Markall! är min käre Son.
I Trasenberg min fröjd jag hafver.

*) Det är bekant att ordet Akademi betyder en Trögård, eller kanske rättare ett Drifhus.

Och en belöning, icke slem,
Jag ger åt hvarje deras like. —
Så faren nu beskedligt hem,
Och striden tappert för mitt rike! —

(Alla Gästerna hocka sig och
skynda till sina hästar. Ri-
deauen faller.)

*Något om förändring och inflick-
ning af musikstycken i Operor.*

(Slut från N:o 30.)

Om nu en opera verkligen är hvad hon
bör vara, neml. en lyrisk-dramatisk-mu-
sikalisk digt, under vilkor af diktens och
musikens innerligaste sammansättning till
poetisk enhet: så måste häraf för dess re-
presentation nödvändigt följa, att *allt bör
förenas till denna poetiska enhets fram-
ställning; att ingen individualitet bör
frångå det helas ton och karakter, för
att frambringa en söndrad verkan, och att
ingenting bör ske, som strider emot det
helas karakter och stör enheten* *).

Dessutom förstås af sig sjelft, att o-
perasångaren till framställande af en ope-
ra förnuftigtvis ej kan stå i annat förhål-
lande, än den reciterande skådespela-
ren står till Dramen, d. ä. att sänge-
ren bör spirituellt förarbeta hvad kom-
ponisten honom föreskrifvit i det helas

*) Ätminstone följer Fransmännens och de-
ras klassiska komponisters theorie den-
na åsigt i den strängaste mening. *Ita-
liendarne*, i synnerhet de nyaste, utgå
nästan från en motsatt princip, ty ett
spirituellt och poetiskt sammanhang mel-
lan fabeln och kompositionen är för dem
den obetydligaste bisak, och förstånd blott
ett angenämt *Accessorium*. Deremot
utgör ett visst antal favoritsånger för
Prima Donna, *Primo Tenore* och *Bu-
fone* hufvudförtjensten hos en god o-
pera.

karakter, och efter tonkonstens regler
föredraga detsamma med oundgängligt af-
seende på sin individuella fösmåga, samt
med möjligaste trohet och noggrannhet;
med ett ord, han bör aldrig förlora ur ö-
gonsigtet, att *sångaren är till för operan,
och ej operan för sångaren*. Lika litet
som ett godt skådespel är skrifvet i åsigt
att gifva en eller flera skådespelare till-
fälle att lysa eller vinna handklappningar
— så litet är operan (enligt regeln och
dess rena bestämmelse) i denna mening
skrifven för sångaren, och lika litet bör
det tillåtas honom att, till vinnande af
bifall, utar andra operor etc. inflicka
kraftstycken, ej en gång af samma mä-
stare. Ty sångaren och sångerskan böra
ingenting annat göra, än med högsta an-
vändande af sin konst framställa det verk,
som skalden och tonsättaren sammansmält
till poetisk enhet, och göra det åskådligt
till alla sina beståndsdelar. Icke *hvad*
han framställer, bör åt artisten skänka
förtjenst och ära, utan *huru* han uppfat-
tar och återgifver det. Quantiteten af det
beklappningsvärda i en opera, lyfter ho-
nom ingen grad högre, men kvaliteten
af hans föredragningsätt kan och skall
göra det. Applaus är ej sista ändamålet
af en framställning, utan en ren njutning
af poetisk-musikaliska skönheter, förme-
delst sångarens konst. För kännarens öga
och öra visar sig denna konst lika tydligt
i föredragningen af mindre betydande
partier, som i de mest lysande. Hvad som
beklappas, är ej alltid det skönaste och
bästa, utan ofta endast det som genom
yttre medel starkt utmärkes och göres
förvånande. Att sätta händer i rörelse,
att framvinga ett bravó-rop, är ej arti-
stens högsta lycka; utan att lifligt intaga
sinnet, att röra hjertat och tillfredsställa
förståndet. Artisten bör söka ett högre
mål än att vinna hopens gunst på alla
theaterns platser.

N:o 32 utgifves nästa Torsdag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS, 1820.